

stastical reporting when dealing with taxabls income. And in general tax accounting. There fore the aforementioned dosgreements are far-fetched and methodologically amotivational.

3

УДК 657.62: 336.717

Ю.К. Семениченко, доцент, к.е.н., ДВНЗ
«Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»

МОДЕЛЬ ОРГАНІЗАЦІЇ АНАЛІЗУ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ

У статті розглядаються методологічні основи організації аналізу банківської діяльності, обґрунтовано розроблення моделі організації аналізу. Звернено увагу на основні проблеми визначення складових організації аналізу в банку, досліджені питання удосконалення праці виконавців аналітичного процесу.

Ключові слова: банк, методологія, організація аналізу, система, складові організації, номенклатури, виконавці, види аналізу.

Вступ. Постановка проблеми. Економічний аналіз як прийом перевірки й оцінки діяльності банку застосовувався давно, проте як система спеціальних знань, пов'язаних з вивченням і дослідженням економічних процесів у їх взаємозв'язку, науковим обґрунтуванням прогнозів і планів, виявленням позитивних і негативних чинників, розкриттям тенденцій розвитку банку та узагальненням досвіду, він почав формуватися порівняно недавно. Метою аналізу є одержання показників та узагальнюючих висновків, які можуть бути використані для прийняття управлінського рішення в господарській діяльності.

Динамічний характер системи управління потребує постійного вдосконалення й розвитку бухгалтерського обліку, контролю та аналізу, що передбачає організацію цього процесу. Отже, розвиток і вдосконалення аналізу також є об'єктами організації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вплив на становлення і розвиток теоретико-методологічних основ аналізу діяльності кредитних організацій, його організації зробили дослідження таких українських та російських учених в області бухгалтерського обліку, економічного аналізу і аудиту як С.Б. Барнгольд, Ф.Ф. Бутинця, А.М. Герасимовича, В.М. Івахненка, В.В. Ковальова, Є. Мниха, В.Ф. Палія, І.М. Парасій-Вергуненко, Л.О. Примостки, Г.В. Савицької, Г.М. Тація, М.Г. Чумаченко, В.Г. Швеца. Особливо відмітимо надбання економістів М.І. Баканова, Ю.А. Кузьмінського, В.П. Завгороднього, В.В. Сопка та А.Д. Шеремета, які широко досліджували організаційну побудо-

ву аналітичного процесу на підприємствах різних форм власності, на різних ділянках, а також в умовах функціонування автоматизованої системи обробки інформації.

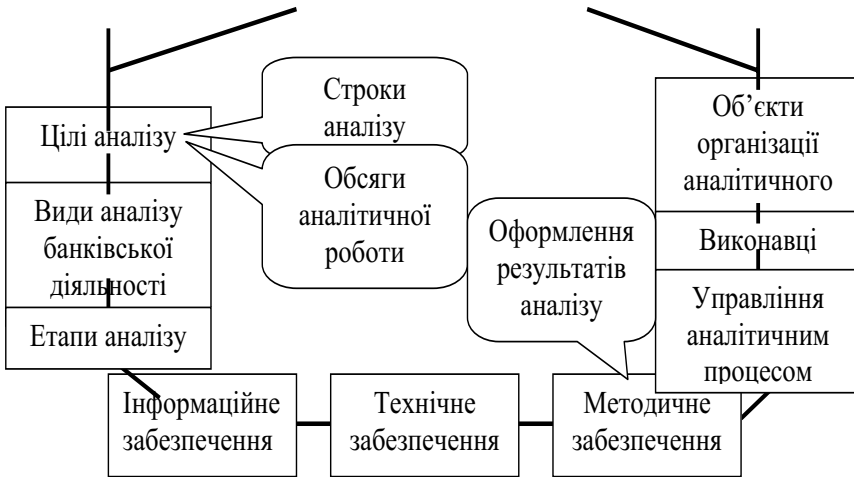
Невирішені раніше частини проблеми. В працях таких вчених, як В.Б. Кириленко, Л.О. Примостки, І.М. Парасій-Бергуненко, А.М. Герасимовича розглянуті методологічні і методичні підходи до аналізу окремих банківських операцій та оцінки їх ефективності, а організація аналізу банківської діяльності була досліджена поверхово, не був застосований системний підхід. Питання розробки ефективної моделі організації аналізу банківської діяльності представляють важливе теоретичне і прикладне значення. Тому що лише за умови глибокого організаційного підходу вдається подолати негнучкість виконавців аналітичного процесу (відповідальних виконавців багатьох структурних підрозділів банку, в тому числі апарату бухгалтерії), нечіткий розподіл виконуваних обов'язків та дублювання в роботі, а отже, підвищити рівень організації праці. Саме організаційний принцип дає змогу виявити способи вдосконалення аналізу банківської діяльності в масштабі країни.

Постановка задачі (мета і цілі дослідження). Головною метою дослідження є побудова концептуальної моделі організації аналізу банківської діяльності. Виходячи із поставленої мети необхідно вирішити ряд завдань методологічного та теоретично-методичного характеру:

- 1) Визначення аналізу банківської діяльності як підсистеми управління банком;
- 2) Виокремлення складових організації аналізу банківської діяльності, розкриття їх підскладових, розгляд їх призначення в аналізі;
- 3) Обґрунтування важливості розгляду і формування об'єктів організації аналітичного дослідження.

Виклад основного матеріалу. Результати дослідження. Економічний аналіз банківської діяльності є самостійним родом діяльності та видом економічної інформації. А це означає, що він організаційно виокремлюється в управлінській системі як підсистема нижчого порядку [1]. Щодо організації аналізу це означає розгляд її як системи у загальній інформаційній системі управління банком. Тобто, розглядати аналіз слід як систему, яка перебуває у безперервному русі, розвитку, взаємопов'язана із системою бухгалтерського обліку і контролю (аудиту банку).

Упорядкуванням усіх вузлів (елементів) системи аналізу банківської діяльності характеризується його організація в широкому розумінні. Така організація полягає в цілеспрямованому впорядкуванні й удосконаленні технологічних процесів аналізу банківської діяльності як певної сукупності. З огляду на це термін «організація аналізу діяльності банку» може означати або «організацію аналізу як системи», або «організацію функціонування (управління аналізом) у часі та просторі». В дослідженні розробляються методологічні підходи до розгляду організації аналізу з обох визначених сторін.

Використовуючи метод графічного моделювання, побудуємо орієнтовну модель організації аналізу банківської діяльності (рис. 1) [1; 2, с. 8; 3, с. 42-43].

Рис. 1. Модель організації аналізу банківської діяльності

Зупинимося на складових організації аналізу банківської діяльності, розкриємо елементи лише деяких складових організації внаслідок обмеженості дозволеного обсягу матеріалу, опишемо їх призначення. Серед складових організації виділимо цілі аналізу, які впливають на строки його проведення і обсяги аналітичної роботи. Цілі аналізу і обсяг роботи визначаються практичними потребами, що виникають у зв'язку з поліпшенням управління процесами діяльності і контролю за ними, виявленням можливостей всебічного поліпшення діяльності банку та підвищення її економічної ефективності. В залежності від цих задач аналіз може бути комплексний, тематичний, експрес-аналіз тощо, тобто вибирається вид аналізу за обсягами – це ще одна складова організації аналізу.

Саме складне питання при побудові розширеної моделі організації аналізу є визначення сутності і призначення аналітичних номенклатур. На кожному етапі аналітичного процесу об'єктами організації є аналітичні номенклатури, носії аналітичних номенклатур, рух носіїв аналітичної номенклатури в процесі обробки та формування показників, забезпечення аналітичного процесу. [1, с. 163] Під *аналітичною номенклатурою* розуміють перелік даних, які містяться в нормах, нормативах, наказах, інструкціях, тарифах банку тощо та фактично облікованих характеристиках господарських фактів, явищ та процесів – майнових об'єктів, фінансових операцій та результатів діяльності, які

використовуються в аналітичному процесі для оцінювання результатів банківської діяльності, підготовки управлінських рішень. Цей перелік визначається змістом діяльності конкретного банку, організації його підрозділів та формується в різні показники відповідно до вимог управління.

Ще одною складовою організації аналізу банківської діяльності є побудова праці виконавців аналітичного процесу. В великих банках виконавці діляться на працівників різних підрозділів, які збирають аналітичну інформацію і групують її; керівників відповідних підрозділів філій та Головного банку, які формують звіти та висновки за операціями; працівників Департаменту економічного аналізу, які забезпечують комплексний економічний аналіз діяльності банку та дотримання вимог НБУ в частині основних показників фінансового стану, створюють систему оцінки, моніторингу та прогнозування основних показників банківської діяльності. В малих банках та на філіях всі ці функції виконують працівники Департаменту бухгалтерського обліку та звітності, при чому аналітичний процес координує головний бухгалтер.

Дуже складною є організація праці тих співробітників, які безпосередньо здійснюють тільки аналіз. Але, на відміну від бухгалтерського обліку, процеси контролю і, особливо, аналізу не визначені та не обмежені так чітко й предметно. Отже, організації підлягають два об'єкти: праця працівників бухгалтерії і праця виконавців, які не входять до складу бухгалтерії. Зауважимо, що технологічний процес і праця виконавців має бути забезпечена нормативно-правовими регламентаційними документами (наказом про облікову політику, положеннями), технічно (устаткуванням, приладами, комп'ютерами), умовами праці (робочі місця, зони), інформаційно (методиками формування вхідних і вихідних даних по аналізу, банків даних і т. ін.).

Важливим елементом організації є визначення виконавців аналізу. Технологія економічного аналізу — це функція не тільки працівників, економістів відповідних підрозділів, але й їхніх керівників. Технологія аналітичного процесу передбачає поділ праці, її кооперування, розподіл обов'язків між Департаментами банку (управліннями, відділами) та виконавцями. Це все зумовлює необхідність визначення руху носіїв аналітичної інформації, строків передання їх від одного виконавця іншому, витрат коштів на ці операції. Це, у свою чергу, потребує розподілу робіт, визначення послідовності їх, взаємопогодженості діяльності виконавців, служб та відділів.

Висновки. Отже, аналіз банківської діяльності потрібно, подібно до всієї системи управління, удосконалювати. Це можливо здійснювати тільки на планових засадах. Аналітична робота потребує суворої плановірності і високої організованості, тільки при цих умовах вона може дати потрібний ефект. В плани вдосконалення організації аналітичного процесу входить розробка моделі ефективної організації аналізу банківської діяльності, а на її основі - впровадження нових форм носіїв аналітичної інформації; розроблення і впровадження раціональних схем вирішення аналітичних завдань; розроблення раціональної організаційної структури управління процесом аналізу, удоско-

налення складу структурних підрозділів; розробка методичного забезпечення аналізу тощо.

Список використаних джерел

1. Сопко, В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу: Підручник [Текст] / В.В.Сопко, В.П.Завгородній. – К.: КНЕУ, 2004. – 411 с.
2. Аналіз банківської діяльності: Підручник/[А.М.Герасимович, М.Д.Алексєєнко, І.М.Парасій – Вергуненко та ін.]; За ред. А.М.Герасимовича. – К.: КНЕУ, 2003. – 599 с.
3. Баканов, М.И. Экономический анализ в торговле: Учебник для экон.факул. торг.вузов. [Текст] / М.И.Баканов. – М.: Изд-во «Экономика», 1974. – 318 с.

Annotation. *Methodological bases of analysis organization of bank activity are examined in the article, grounded development of model of analysis organization. In article the attention is paid on the basic problems of determination of constituents of bank analysis organization, is researched questions of improvement of work of executors analytical process.*

Key words: *bank, methodology, organization of analysis, system, components of organization, nomenclatures, executors, types of analysis.*

4

УДК 336.764.1

І.А. Андрейцева, к.е.н., доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ СУТТЄВОСТІ ІНФОРМАЦІЇ В ОБЛІКОВІЙ ТА АУДИТОРСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

Досліджується поняття суттєвості, напрями його застосування в обліковій та аудиторській практиці.

Ключові слова: *суттєвість, принцип бухгалтерського обліку, якісна характеристика, облікова політика, поріг суттєвості.*

За умов ринкової економіки зацікавлені користувачі для отримання економічної інформації щодо діяльності конкретного суб'єкта господарювання користуються даними фінансової звітності. На економічні рішення користувачів впливає достовірність даних фінансової звітності, оскільки неправильне відображення сум у фінансових показниках, яке їх суттєво змінює, а також й динаміка фінансових коефіцієнтів, коли тенденція зростання прибутку змінюється його падінням, зменшується прибуток в розрахунку на акцію, а також сума дивідендів, фінансовий стан стає незадовільним. Крім того, суттєвим для користувачів є те, що інформація, яка надана в фінансовій звітності, не дає адекватного розкриття відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку.